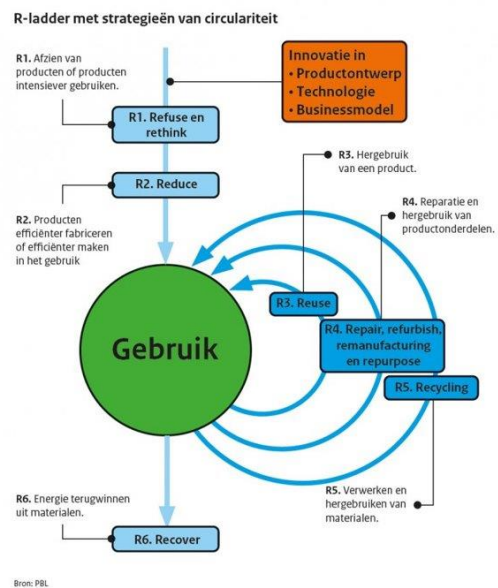

Sessie 2: De stelling van deze bijeenkomst: Afval bestaat niet.

De conclusie naar aanleiding van de instapkaart is dat er uitdagingen zijn om van alle afval een grondstof te maken. We produceren nog steeds restafval produceren, zij het stukken minder dan in het verleden. De Ladder van Lansink die Evy ons liet zien is een voorkeursrangorde voor de verwerking van afval. Deze ladder heeft er mede toe geleid dat het afval dat nog wordt gestort sterk aan het dalen is en bedraagt nog maar 2 procent van het afval dat in Nederland wordt verwerkt. Op dit punt is Nederland steeds meer circulair aan het worden. Nederland verbrandt relatief veel afval met opwekking van energie vergeleken met andere Europese landen. Bij verbranden van afval gaan de materialen verloren – je krijgt er wel energie voor terug – en dit is daarom minder circulair dan recycelen.

Verbranden met energierecuperatie (niveau D van de Ladder van Lansink) is de 6de R in het plaatje van de R-ladder van circulariteit die Harma ons liet zien. Voor hernieuwbare materialen is de 6de R - energie terugwinning uit materialen- nog als circulair aan te rekenen, omdat de CO2 opgeslagen in deze materialen kort cyclisch is. Voor niet hernieuwbare materialen is R6 een 'verlies' aan een grondstof zoals aardolie (waar we plastic van maken) die er miljoenen jaren over doet om te ontstaan.

Hoe kunnen we nu als inkopers voorkomen dat recyclebare materialen van fossiele oorsprong verbrand worden. Uit het [het onderzoek Verkenning naar het voorkomen van verbranding van recyclebare materialen in 2030](#) blijkt in ieder geval dat alle schakels in de keten mee moeten werken om een verbrandingsverbod of soortgelijke maatregelen te eisen die kans van slagen hebben.

De huiswerkopdracht maakt duidelijk dat we **vaak niet weten waar ons afval uiteindelijk naar toe gaat en wat er van gemaakt wordt**. Als ontdoener van afval hebben we een wettelijke plicht om dit af te geven aan een erkende verwerker. In de praktijk sluiten we vaak een contract af met een secundaire ontdoener. Deze partij verzorgt de logistiek om het uiteindelijk gebundeld naar een externe verwerker te transporteren. Mooie concepten zoals [PaperforPaper](#) laten daarin tegen wel

zien waar het afval papier verwerkt wordt tot nieuw papier dat ze weer terug leveren. Het verhaal van Rd4 is een voorbeeld van een lokale kringloop. Zij zamelen het afval in om middels nascheiding **grondstoffen te redden van verbranding**. Hierbij creëren zij banen voor mensen met een afstand tot arbeidsmarkt. Een tip van Monique die met haar team uit Nederweert is om in het contract op te nemen dat je wilt kijken **op locatie hoe het afval verwerkt wordt**.

Voor kleine stromen zijn vaak al circulaire oplossingen bedacht door de markt. Denk aan het **koffiedik** dat voeding wordt voor oesterzwammen die vervolgens weer worden gegeten door de medewerkers van Provincie Limburg als kroketten. Bijkomend voordeel: een alternatief voor vlees waarvan we allemaal inmiddels wel weten dit een belangrijke oplossing is tegen klimaatverandering.

Kringloop sluiten doen we dus al en is niks nieuws. Alleen moeten we dit voor alle stromen gaan doen als we onze ambitie om 100% circulair in te kopen in 2030 willen realiseren. Harma gaf aan dat hiervoor een mentaliteitsverandering nodig is. We moeten anders leren kijken. Het filmpje kan helpen om iedereen bewust te maken hiervoor https://youtu.be/2_orGl_s7UY

Een ander obstakel dat benoemd is was dat de collega van ICT geen ander papier wilde, want de leverancier van de copier kan dan niet garanderen dat er geen storingen zijn. Op zich een valide punt want als het papier vastloopt creëer je alleen maar meer afval. Maar waarom gaat de leverancier van de copier niet aan de slag met dit vraagstuk net als de ICTer. **OMDENKEN en samenwerken met de hele keten om het te laten werken**. Plus in je **inkoopcontracten** inbouwen dat ze tijdens de looptijd moeten verbeteren. Evy liet zien dat de verwerker een afvalscan heeft uitgevoerd om zichtbaar te maken waar er verbetert kan worden. Meten is weten.

We moeten anderen meenemen en bewust maken, omdat we nog niet allemaal **dezelfde ambitie** hebben om meer circulair te gaan werken. Dat zien we ook in de afvalbakken. Niet iedereen doet zijn afval in de juiste bak, wat weer stress geeft bij Frank en Monika. Zij weten dat door vervuiling een afvalstroom afgekeurd kan worden waardoor het verbrand wordt. Als bij het ophalen van het afval door de verwerkers alles in 1 bak wordt gedaan spreek hem daar dan op aan en vraag waarom het afval eerst wordt gescheiden om vervolgens in 1 bak te storten. Volgens de wet moeten alle partijen in de afvalverwerkingsketen de hoeveelheden registeren dus een **QR code** zou niet moeilijk moeten zijn. Hiermee zouden we kunnen zien waar alles naar toe gaat en wat er van gemaakt wordt. Iets om uit te vragen als pilot.

En dan heb je nog de disbalans in de **marktvraag en aanbod**. Een tijd geleden puilde de opslag van plastic dat geschikt is voor recycling uit in de opslagen, omdat de prijs van olie te goedkoop was en er te weinig partijen waren die kiezen voor secundair plastic als voorkeurs grondstof. Hier het uitvragen van een business model waarbij de leverancier eigenaar blijft van de grondstof voor bepaalde producten een uitkomst kunnen bieden. Voor de voedselindustrie is dat nog lastiger, want de innovatieve chemische recycling van plastic waar o.a. Sabic aan werkt in Geleen is nog niet formeel goedgekeurd als food safe (er lopen pilots).

Ook komt er een **ban op eenmalig plastic**. WEPA stelt ons gerust dat we nog steeds papieren koffiebekers mogen gebruiken als ze met PE of BioPE zijn gecoat. Deze coating kan WEPA namelijk scheiden via hun installaties om als grondstof te verkopen aan een lokaal bedrijf. Tijdens de presentatie laat hij zien hoe WEPA hun producten **meetbaar maakt** voor de gebruiker. Je krijgt een mooi overzicht van je impact per jaar reductie CO2, water, hergebruikt materiaal etc. Ook geeft hij aan dat alle hygiëne papier en kartonnen bekens welkom zijn in Swalmen als grondstof om er hygiëne papier van te maken. WEPA werkt samen met een partner die het op kan halen.

Een deelnemer komt met een andere oplossing daar kiezen ze voor bekers op basis van Rietsuiker waardoor deze gecomposteerd worden. De gebruikte bekers gaan naar Attero. Mogelijk kun je de **composteerbare bekers** in je eigen installatie stoppen dan hoef je niet meer te gaan rijden met deze stroom. Maar hiervoor moet je wel even de moeite nemen om na te vragen en te testen of jou installatie geschikt is om het materiaal af te brengen tot compost.

Met het gebruik van de **MVI criteria tool** kun je in korte tijd elementen voor een circulaire uitvraag vinden. Zo is een minimum eis dat alle verpakking van recyclebaar materiaal moet zijn (R5), de aanbieder moet meedenken om te voorkomen dat afval (R1). Als geschiktheid eis is ISO14001 gevraagd (R2). In de gunningscriteria circulair zwaar meegewogen voor het beste plan van aanpak voor een circulair productsysteem en logistiekplan met lage CO2. Deze systematiek met **een goede marktdialoog aan het begin** zijn praktisch en herbruikbaar voor iedereen. Goed nieuws als je de markt aangeeft wat je ambitie is dan doen ze allemaal mee dus we hoeven niet bang te zijn dat we geen aanbieders krijgen als we met onze circulaire ambitie aan komen. De uitdaging is een methode te ontwikkelen met elkaar om de markt steeds een stapje verder uit te dagen. Hierover willen we de volgende leersessie met elkaar gaan brainstormen.

Huiswerk: Vraag eens na bij de wethouder, beleids mensen, vergunningverlener of bedrijfsfunctionaris welke mooie circulaire oplossingen de bedrijven in jullie gemeente hebben en plaats hem in 1 van de 6 R strategieën. Er zijn namelijk veel mooie bedrijven die er niet mee te kopen lopen. Of mogelijk heb je een lijst van leveranciers waar je al mee samenwerkt om meer circulair te worden.

R strategie	Uitleg	Voorbeeld	Lokale bedrijven
R1: Refuse	afzien van product kopen	<i>Auto deelgebruik</i>	
R2: Reduce	Efficient produceren of efficiënt in gebruik	<i>LED verlichting</i>	
R3: Reuse	Hergebruik van een product	<i>Meubilair</i>	
R4: Repair, Refurbish, Repurpose	Reparatie, Opknappen, hergebruik van product onderdelen	<i>Vangrail</i>	
R5: Recycle	Verwerken en hergebruiken van materialen	<i>Asfalt</i>	